

леко непотрібно. Ми зупиняємось біля доту №6 і підіймаємось по ньому назад до головної галявини. Вийшовши звідти ми попрямуємо на 55 м до розміченого поля. Тут буде наша передостання восьма точка - "Біля каменю". Назва точки походить від головної пам'ятки – символу існування цього парку – це Великий камінь, на якому написана назва і дата заснування даного парку. Виходимо знову на головну дорогу, яка прямує вздовж дотів. Дорога тут урвиста як і на початку, місцями трапляються частини, викладені камінням. Через 75 м нас чекає дот №7. Ми проходимо повз нього, не зупиняючись. Ще через 50 м дорога буде вести нас у бік Дніпра (в право). Через 145 м ми вийдемо на асфальтовану дорогу. Тут колись була Пожежна станція. Проходимо ще більше 150 м нікуди не звертаючи, бо по дорозі наш маршрут будуть перебігати маленькі стежки до ярів та балок. Мі дійдемо до КПП. Остання, дев'ята точка «Між світами» знаходиться при виході з РЛП «Ліса гора».

Висновки. Специфічні ландшафти, залишки захисних споруд, міфологічні місцини та релігійне підґрунтя створюють умови для організації в межах РЛП "Ліса Гора" низки тематичних екостежок. При їх проектуванні необхідно врахувати велике природоохоронне значення цієї території і забезпечення збереження існуючих тут цінних природних комплексів, одночасно дана територія потребує у вдосконаленні з погляду збалансованого рекреаційного природокористування. Тому, для поєднання цих завдань необхідно створювати екологічно-сакральні маршрути.

1. Дмитрук О.Ю., Дмитрук С.В. Екотуризм : Навчальний посібник. – К.: Альтерпрес, 2009. – 358 с.
2. Київ як екологічна система: природа – людина – виробництво – екологія. – К.: Центр екологічної освіти та інформації, 2001 – 259 с.
3. Рекомендации по охране сакральных природных объектов (для специалистов по охраняемым природным территориям) - Гуманитарный экологический журнал. Т. 4. Вып. 2. 2002. С. 135-136.
4. І.Ю. Парнікоза, Д.М. Іноземцева - Сучасний стан ценопопуляцій рідкісних рослин регіонального ландшафтного парку «Ліса Гора» (м Київ) Укр. ботан. журн., 2005, т. 62, № 5

УДК 911.3

Дмитрук О.Ю., Стригун О.Г.

КРАЄЗНАВЧА ЕКОСТЕЖКА В ПАРКУ «НИВКИ»

Запропоновано концепцію краєзнавчої екостежки в парку «Нивки».

The conception of the local lore ecotour in the park «Nivky» is proposed.

Постановка наукової проблеми. Парк «Нивки» є одним із найбільших природно-рекреаційних об'єктів житлового масиву Нивки. Його зручність розташування (близькість до центральних транспортних артерій міста – проспекту Перемоги та метрополітену), біотичне розмаїття, унікальний рельєф, соціально-економічна інфраструктура створюють всі необхідні умови для відпочинку різних категорій людей. Особливу увагу, на мій погляд, варто приділити освітньо-виховній функції даної території.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові засади дослідження закладають праці О.Дмитрука, С.Романчука, В.Стецюка, П.Шищенка,

Ю.Щура та інших дослідників.

Виокремлення невивчених сторін дослідження. Питання проектування екостежок у великих містах нині перебувають у стадії активних наукових пошуків. Особливо актуальним такі стежки є для невеликих міських парків, що зазвичай є чи не єдиним місцем де можливе безпосереднє вивчення школярами природи, історії та культури рідного краю.

Метою даної статті є розкриття краєзнавчого потенціалу парку «Нивки» засобами екотуризму.

Виклад основного матеріалу. Краєзнавча стежка проходить вздовж обох частин парку «Нивки», починаючись від станції метро «Нивки». На маршруті передбачено 17 ключових точок.: у західній частині парку на даних точках доцільним є виклад історико-топонімічної інформації та аналіз антропогенного впливу на природне середовище, у східній частині, що є найменш забудованою та соціально розвиненою є можливість ознайомитись з біологічним розмаїттям парку, зробити зупинку для відпочинку та акцентувати увагу на необхідності дотримання принципів збереження природи.

Парк «Нивки» розташований поблизу однойменної станції метро. Маршрут починається з місця під назвою «Вербова галявина», яке знаходиться на північній стороні другого від метро озера. На цій точці слід розглянути природно-ландшафтну структуру парку та його функціональні особливості. Парк за своїми природно-охоронними завданнями поділяється на дві частини - східну і західну, розділених залізничною колією. Східна його частина віднесена до загально державних природно-заповідних територій як парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва, а західна - до аналогічних пам'яток, але місцевого значення. Ми знаходимося в західній його частині. Парк було відкрито у 1955 р. Від парку Нивки загальнодержавного значення (східна частина) цей парк відмежований залізничною колією. Західна частина парку має площу - 18,47 га. По території парку протікає ріка Сирець, вздовж долини якої утворені три ставки, загальною площею близько 3 га. У парку приблизно 65 видів і форм дерев і чагарників. Звивистою парковою дорогою прямуємо на північний схід до закінчення озера. Масив Галагани, що знаходиться навпроти парку. Йдемо прямо вздовж третього озера. Наступною зупинкою є Галявина розваг. Далі йдемо на схід приблизно 50 метрів, далі повернути в бік залізничних колій та перейти їх. Повертаючи на 40 градусів від колії, починається стежка із незначним підйомом, по закінченні якого ми виходимо на наступну зупинку «Лісовий затишок» і опиняємося в Східній частині парку. Рушаємо на північний схід, проходячи адміністративну будівлю, спускаємося по сходах до стежки, що є наступною зупинкою. Далі повертаємо на північний захід проходимо 150 метрів і повертаємо на схід, прямуючи парковою дорогою йдемо до озера. Загальна площа східної частини парку – 44,94 га. Тут представлено чотири типи садово-паркових ландшафтів: регулярний (біля входу), луговий (біля озер), садовий (на місці колишнього плодового саду площею 3,8 га) і лісовий. Лісовий ландшафт в парку є основним і займає більше 30 га. Обходимо озеро, робимо зупинку біля джерела, і рушаємо на північ до наступної оглядової точки. Нею є місцевість «Мальовничі зарості». Проходимо парковою доро-

гою, оминаючи адміністративну будівлю із задньої сторони, виходимо знову на точку «Лісовий затишок». У разі необхідності, на цьому етапі маршрут може бути завершений. Додатковими є наступні точки, що пролягають у зворотньому напрямку через станцію «Рубежівська», Галявину розваг, Парк водних розваг та ін. Найперше місцевість, де розташувався парк, носила назву «Васильчиківська дача», історія якої пов'язана з ім'ям київського генерал-губернатора Іларіона Васильчикова (1805–1862 р. р.).

Висновки. Запропонована краєзнавча стежка дає можливість проводити зайняття з учнями місцевих шкіл (№73, №154, №163 та ін.) з метою ознайомлення їх з природними особливостями рідного району, історією його створення та виникнення назв. Маршрут прокладено таким чином, що він буде зручний для осіб як молодого, так і похилого віку. Так як умовно парк поділяється на дві частини, це дає змогу скоротити маршрут, без кардинального перепланування та при збереженні основної інформаційної бази. Основною ідеєю створення даного маршруту є – заохочення спільноти до збереження природної рівноваги, починаючи з місця власного проживання і відпочинку, ознайомлення з цікавими фактами створення і розвитку району.

1. Вулиці Києва. Довідник. - К., "Українська енциклопедія ім. М.Бажана", 1995.; 2. <http://refs.uaclub.net.ua/19/43411075/2/index.html> - геоморфологічна будова Київської області; 3. <http://www.interesniy.kiev.ua> – науково-розважальний портал про місто Київ

УДК 911.3

Дмитрук О.Ю., Пономаренко Д.В.

ГІДРОЛОГІЧНА ЕКОСТЕЖКА “КИЇВСЬКА ВЕНЕЦІЯ”

Запропоновано концепцію гідрологічної екостежки “Київська Венеція”.
The conception of the hydrological ecotour of the “Kiyv’s Venetia” is proposed.

Постановка наукової проблеми. Гідропарк – улюблене місце відпочинку киян, основна частина якого розташувалася на острові між Дніпром, Венеціанською та Русанівською затоками. Колись острів мав неймовірні заплавні ліси, різноманітну флору та фауну, мальовничі ландшафти на яких вирувало розмаїття та багатоліке життя. Зараз територію острова займають різноманітні атракціони, ресторани, казино та дискотеки, під впливом яких Гідропарк значною мірою втратив свій природний стан та видове розмаїття.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження території Дніпровських островів біля Києва, є дуже актуальною темою у наш час, особливо ретельно цим займаються вчені – екологи та ботаніки серед них роботи Г.Цуканови, Т.Андрієнко, С.Мосякіна, Ю.Клименка, Л.Зуб, В.Родіна. В цих дослідженнях представлені флористичні та геоботанічні дані території острова. Гідрологічні характеристики Дніпровських островів (хімічний склад води, термічний режим, швидкість течії, рівні води, руслові процеси, рослинний та тваринний світ) детально описує у своїй праці “Дніпро біля Києва” В.Вишневецький.